

ІГРИ

Анотований трьома мовами
бібліографічний покажчик
авторефератів дисертацій галузі фізичної
культури та спорту

Укладач Ірина Свістельник

ИГРЫ

**Аннотированный библиографический указатель
авторефератов диссертаций по физической
культуре и спорту**

Составитель Ирина Свистельник

GAMES

**Bibliography pointer abstracts theses Physical Culture
and Sport
with annotations in three languages**

Compiler Iryna Svistel'nyk

УДК 796.32:016
ББК 75.5:91.9
І 27

*Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”
Започаткована 2009 року*

Ігри : анот. трьома мовами бібліогр. покажч. автореф. дис. галузі фіз. культури та спорту [Електронний ресурс] / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2016. – 24 с. (Серія „Інформаційне забезпечення фізичного виховання, спорту і туризму”, вип. 2).

У бібліографічному покажчику подано відомості про автореферати дисертацій з рухливих і спортивних ігор, що зберігаються у фондах бібліотеки Львівського державного університету фізичної культури. Стиль та мова збережені в авторських варіантах.

Бібліографічні описи складено відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 „Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання” та ДСТУ 3582–2013 „Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила”.

Покажчик призначений для викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів ВНЗ фізкультурного профілю, факультетів фізичного виховання педагогічних ВНЗ та всіх, хто здійснює наукові дослідження в галузі фізичної культури і спорту.

ІГРИ

Автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук:

1. Агаев Г. Г.

Исследование опыта применения азербайджанских народных подвижных игр в школах Азербайджана : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 735 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Г. Г. Агаев ; ГДОИФК им. П. Ф. Лесгафта. – Ленинград, 1969. – 16 с.

Аннотация. Определено практическое значение азербайджанских народных подвижных игр в современной школе и доказана целесообразность использования их в различных формах занятий со школьниками.

Ключевые слова: народные подвижные игры, школы Азербайджана, формы занятий со школьниками.

Анотація. Визначено практичне значення азербайджанських народних рухливих ігор в сучасній школі і доведена доцільність використання їх в різних формах занять з школярами.

Ключові слова: народні рухливі ігри, школи Азербайджану, форми занять з школярами.

Annotation. The practical value of the Azerbaijani an folk mobile games is certain at modern school and expedience of the use is well-proven them in the different forms of reading with schoolboys.

Key words: folk mobile games, schools of Azerbaijan, forms of reading with schoolboys.

2. Байрамкулов Х. К.

Исследование самобытных физических упражнений карачаевцев и балкарцев : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13734 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Х. К. Байрамкулов ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1970. – 19 с.

Аннотация. Выявлена эффективность занятий видами национального спорта. Выяснены различия в технике толкания камня и ядра по кинограммам и циклограммам, проведен описательный биомеханический анализ.

Ключевые слова: физические упражнения, виды национального спорта, техника толкания ядра.

Анотація. Виявлена ефективність занять видами національного спорту. З'ясовані відмінності в техніці штовхання каменя і ядра за кінограмами і циклограмами; проведений описовий біомеханічний аналіз.

Ключові слова: фізичні вправи, види національного спорту, техніка штовхання ядра.

Annotation. Efficiency of employments is exposed by the types of national sport. Distinctions are found out in the technique of pushing of stone and kernel on kinogram and cyclorama, a descriptive biomechanics analysis is conducted.

Key words: physical exercises, types of national sport, technique of shot-put.

3. Батлуни Н. Т.

Методика восстановления спортивной работоспособности средствами лечебной физической культуры у спортсменов игровых видов спорта : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Батлуни Насер Тауфик ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1985. – 22 с.

Аннотація. Вперше розроблена методика відновлення спортивної працездатності спортсменів ігрових видів спорту після травматичних пошкоджень суглобів нижніх кінцівок на поліклінічному етапі реабілітації з використанням засобів ЛФК.

Ключевые слова: спортивная работоспособность, средства лечебной физической культуры, игровые виды спорта.

Анотація. Уперше розроблена методика відновлення спортивної працездатності спортсменів ігрових видів спорту після травматичних пошкоджень суглобів нижніх кінцівок на поліклінічному етапі реабілітації з використанням засобів ЛФК.

Ключові слова: спортивна працездатність, засоби лікувальної фізичної культури, ігрові види спорту.

Annotation. The method of renewal of sporting capacity of sportsmen of playing types of sport is first developed after the traumatic damages of joints of lower extremities on the in a policlinic stage of rehabilitation with the use of facilities of LFK.

Key words: sporting capacity, facilities of medical physical culture, playing types of sport.

4. Вольчинський А. Я.

Педагогічні умови застосування українських народних рухливих ігор у фізичному вихованні дітей 5–6 років : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Вольчинський Анатолій Ярославович ; Волин. держ. ун-т імені Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – 16 с.

Анотація. Систематизовано українські народні ігри за ознакою їх переважаючого впливу на анатомо-фізіологічні та психологічні структури особистості дошкільників. Встановлено загальні закономірності позитивного впливу запропонованих ігор на фізичний розвиток, стан здоров'я та рухову підготовленість дітей старшого дошкільного віку.

Ключові слова: педагогічні умови, українські народні рухливі ігри, фізичне виховання, діти.

Аннотація. Систематизированы украинские народные игры за их влиянием на анатомо-физиологические и психологические структуры личности дошкольников.

Ключевые слова: педагогические условия, украинские народные игры, физическое воспитание, дети.

Annotation. The Ukrainian folk games are systematized after their influence on the anatomic physiological and psychological structures of personality of under-fives.

Key words: pedagogical terms, Ukrainian folk games, physical education, children.

5. Гусарова О. А.

Социально-педагогическая значимость соревнований по комплексам подвижных игр и конкурсам профессионального мастерства (по материалам СПТУ БССР) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Гусарова Ольга Аркадьевна ; БГИФК. – Минск, 1989. – 24 с.

Анотація. Научно обоснован оптимальний режим підготовки к соревнованию по комплексам подвижных игр и конкурсам профессионального мастерства „Стартуют все!” для учащихся системы профтехобразования. Впервые разработаны конкретные методические рекомендации по составлению комплексов подвижных игр с учетом их профессионально-прикладной направленности для проведения соревнований с учащимися СПТУ различного профиля.

Ключевые слова: соревнования, комплексы подвижных игр, профессиональное мастерство.

Анотація. Науково обґрунтований оптимальний режим підготовки до змагання з комплексів рухливих ігор і конкурсів професійної майстерності „Стартують всі!” для учнів системи профтехосвіти. Вперше розроблені конкретні методичні рекомендації щодо складання комплексів рухливих ігор з урахуванням їх професійно-прикладної спрямованості для проведення змагань з учнями ПТУ різного профілю.

Ключові слова: змагання, комплекси рухливих ігор, професійна майстерність.

Annotation. The optimum mode of preparation is scientifically grounded to the competition all „Start on the complexes of mobile games and competitions of professional trade!” for a student there are the systems of trade technical education. Concrete methodical recommendations are first developed on drafting of complexes of mobile games taking into account their professional-applied orientation for the lead through of competitions with student trade technical education of different type.

Key words: competitions, complexes of mobile games, professional trade.

6. Жихарева О. И.

Структура и содержание тренировочных микроциклов (на примере индивидуальных игровых видов спорта) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки (включая методику лечебной физкультуры)” / Жихарева Ольга Игоревна ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1984. – 21 с.

Аннотація. Вперше научно обоснована можливість освоєння великого обсягу роботи в мікроциклі, розроблений метод оцінки навантажень. Визначені конкретні величини навантажень в тренувальних і змагальних мікроциклах і їх розподіл по днях. Виявлено і визначено оптимальне співвідношення навантажень в обох мікроциклах.

Ключевые слова: тренування, структура, зміст, ігрові види спорту.

Анотація. Уперше науково обґрунтована можливість засвоєння великого обсягу роботи в мікроциклі; розроблений метод оцінки навантажень. Визначені конкретні величини навантажень в тренувальних і змагальних мікроциклах і їх розподіл за днями. Виявлено і визначено оптимальне співвідношення навантажень, що існують в обох мікроциклах.

Ключові слова: тренування, структура, зміст, ігрові види спорту.

Annotation. First possibility of mastering of high-cube of work is scientifically grounded in mikrocycles, the method of estimation of loadings is developed. The concrete sizes of loadings in trainings and competition mikrocycles and their distributing are certain on days. Exposed and certain existing presently optimum correlation of loadings in both mikrocycles.

Key words: training, structure, maintenance, playing types of sport.

7. Іващенко О. О.

Лідерство як чинник ефективності спортивно-ігрової діяльності чоловічих команд вищих навчальних закладів з ігрових видів спорту : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Іващенко Олена Олександрівна ; Дніпроп. держ. ін-т фіз. культури і спорту. – Дніпропетровськ, 2014. – 20 с.

Анотація. Розроблена експериментальна програма формування лідерських якостей кваліфікованих спортсменів з ігрових видів спорту у вищих навчальних закладах. Програма включає чотири етапи: концептуальний, організаційний, діагностичний, корекційний, що містить групові та індивідуальні форми і оцінку ефективності програми за визначеними критеріями: індивідуальна ефективність, групова ефективність, організаційна ефективність. Експериментально доведено ефективність запропонованої програми, яка підтверджена статистично вірогідним покращенням показників наприкінці формувального експерименту.

Ключові слова: особистість, лідерство, спортивно-ігрова діяльність, змагання, ігрові види спорту, тренувальний процес.

Аннотація. Дисертація посвящена проблеме влияния лидерства в командах игровых видов спорта (баскетбол, волейбол, мини-футбол, гандбол) на эффективность спортивно-игровой деятельности. Цель работы – выяснить особенности влияния лидерских качеств у спортсменов на эффективность спортивно-игровой деятельности, разработать и экспериментально обосновать авторскую программу формирования лидерских качеств у квалифицированных спортсменов игровых видов спорта

в условиях обучения в высших учебных заведениях. В результате внедрения разработанной автором программы формирования лидерских качеств у квалифицированных спортсменов в игровых видах спорта выявлено достоверное улучшение показателей спортивно-игровой деятельности команд основных групп, что подтверждает ее эффективность.

Ключевые слова: личность, лидерство, спортивно-игровая деятельность, соревнование, игровые виды спорта, тренировочный процесс.

Annotation. Thesis is dedicated to problem of leadership influence in playing sports on sport and game activities performance (basketball, volleyball, mini football, handball). Qualified athletes leadership skills formation program while they study are studying in high school has been developed. The program represents: educational training and athletic personality's goal, task, rules, consciousness and activity, systematic and sequence, versatility and steadiness. The program consists of four phases; conceptual, organized, diagnostic, corrective which included specific mental and emotional state skills, personal and interpersonal problem emendation and contains group and individual forms, program effectiveness evaluation by the identified criteria: personal efficiency, group efficiency, organizational efficiency. Efficiency program is experimentally proved and statistically confirmed with weighty improvements at the end of forming test.

Key words: personality, leadership, sports game activity, competition, team sports, training process.

8. Казиев М. Х.

Двигательные действия, связанные с реакцией на движущийся объект (летающий мяч), и некоторые пути повышения их эффективности : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Казиев Магомед Хусеевич ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1989. – 22 с.

Аннотация. Впервые определены зависимости успешности ловли и отражения от времени прослеживания, скорости и направления полета мяча представителями различных спортивных специализаций. Определены закономерности организации движений руки при ловле и отражении в сочетании с глазодвигательными реакциями. Экспериментально обоснована эффективность тренировки при различных сочетаниях времени прослеживания и скорости полета мяча во времени тренировочных занятий.

Ключевые слова: двигательные действия, реакция, эффективность тренировки, скорость полета мяча.

Анотація. Уперше визначені залежності успіху отримання і прослідковування віддачі, швидкості і напрямку польоту м'яча представниками різних спортивних спеціалізацій. Визначені закономірності організації рухів руки при отриманні і віддачі м'яча у поєднанні з зоровими реакціями. Експериментально обґрунтована ефективність тренування при різних поєднаннях часу дослідження і швидкості польоту м'яча в часі тренувальних занять.

Ключові слова: рухові дії, реакція, ефективність тренування, швидкість польоту м'яча.

Annotation. Dependences of success of catching and reflection are first certain on time of tracing, speed and direction of flight of ball by the representatives of different sporting specializations. Conformities to law of organization of motions of hand are certain at catching and reflection in combination with visile reactions. Efficiency of training at different combinations of time of tracing and speed of flight of ball is experimentally grounded in time of trainings employments.

Key words: motive actions, reaction, training efficiency, speed of flight of ball.

9. Кахидзе Г. Г.

Воспитательное значение и пути использования народно-национальных подвижных игр и физических упражнений школьников (на материалах горных районов Грузии) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Кахидзе Гиули Георгиевна ; КГИФК. – Киев, 1986. – 23 с.

Аннотация. Впервые проведен детальный анализ и систематизация грузинских народно-национальных подвижных игр. Экспериментально обоснованы их правила, применительно к программе предмета „Физическая культура для учащихся IV–VIII классов”. Разработаны три „подсистемы” применения подвижных игр с методическими указаниями для включения их в школьную программу и практику преподавания физической культуры с учетом сложности сюжета и возрастных особенностей школьников IV–VIII классов.

Ключевые слова: народные национальные подвижные игры, физические упражнения, школьники, горные районы Грузии.

Анотація. Уперше проаналізовані і систематизовані грузинські народно-національні рухливі ігри. Експериментально обґрунтовані їх правила, стосовно програми предмету „Фізична культура для класів, що вчать, IV–VIII”. Розроблені три підсистеми застосування рухливих ігор з методичними вказівками для шкільної програми і практики викладання фізичної культури з урахуванням складності сюжету і вікових особливостей школярів IV–VIII класів.

Ключові слова: народні національні рухливі ігри, фізичні вправи, школярі, гірські райони Грузії.

Annotation. The detailed analysis and systematization of the Georgian folk-national mobile games is first conducted. Their rules are experimentally grounded, as it applies to the program of object the „Physical culture for the student IV–VIII classes”. Three „subsystems” of application of mobile games are developed with the methodical pointing for including them in the school program and practice of teaching of physical culture taking into account complication of subject and age-dependent features of schoolboys of IV–VIII of classes.

Key words: folk national mobile games, physical exercises, schoolboys, mountain districts of Georgia.

10. Колосков В. И.

Исследование условий сохранения высокой игровой работоспособности в длительном соревновательном периоде : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 130004 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Колосков Вячеслав Иванович ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1974. – 29 с.

Аннотация. Экспериментально обоснована эффективность разработанных вариантов построения тренировки в подготовительном и соревновательном периодах в плане повышения и сохранения игровой работоспособности.

Ключевые слова: работоспособность, соревновательный период, построение тренировки.

Анотація. Експериментально обґрунтована ефективність розроблених варіантів побудови тренування в підготовчому і змагальному періодах щодо підвищення і збереження ігрової працездатності.

Ключові слова: працездатність, змагальний період, побудова тренування.

Annotation. Efficiency of the developed variants of construction of training is experimentally grounded in setup and competition times in the plan of increase and maintenance of playing capacity.

Key words: capacity, competition period, construction of training.

11. Куприна Н. К.

Применение адыгских национальных игр в системе физического воспитания школьников среднего возраста : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Куприна Нафисат Кирмизовна ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1993. – 23 с.

Аннотация. Исследовано место и роль физического воспитания адыгов в этнопедагогике. Экспериментально обоснованы возможности внедрения адыгских подвижных игр в систему физического воспитания детей и подростков, раскрыты самобытные средства физического воспитания адыгов и их классификация.

Ключевые слова: адыгейские национальные игры, система физического воспитания, школьники среднего возраста.

Анотація. Досліджено місце і роль фізичного виховання адигів в етнопедагогіці. Експериментально обґрунтовані можливості впровадження адигейських рухливих ігор в систему фізичного виховання дітей і підлітків, розкриті самобутні засоби фізичного виховання адигів і їх класифікація.

Ключові слова: адигейські національні ігри, система фізичного виховання, школярі середнього віку.

Annotation. A place and role of physical education of adygov is investigational in to ethnic pedagogics. Possibilities of introduction of adygei of the mobile playing are experimentally grounded the system of physical education of children and teenagers, original facilities of physical education of adygei and their classification are exposed.

Key words: adygei national games, system of physical education, schoolboys of middle age.

12. Лесько О. М.

Організаційно-методичні основи використання рухливих ігор у фізичному вихованні молодших школярів із затримкою психічного розвитку : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Лесько Орест Михайлович ; Львів. держ. ін-т фіз. культури. – Львів, 2004. – 21 с.

Анотація. Науково обґрунтовано програму використання рухливих ігор у процесі фізичного виховання молодших школярів із затримкою психічного розвитку. Вперше вивчено стан симпато-адреналової системи молодших школярів із затримкою психічного розвитку.

Ключові слова: рухливі ігри, фізичне виховання, молодші школярі із затримкою психічного розвитку.

Аннотация. Научно обоснована программа использования подвижных игр в процессе физического воспитания детей младшего школьного возраста с задержкой психического развития. Впервые проведено изучение состояния симпато-адреналовой системы младших школьников с задержкой психического развития.

Ключевые слова: подвижные игры, физическое воспитание, младшие школьники с задержкой психического развития.

Annotation. The program of the use of mobile games is scientifically grounded in the process of physical education of children of midchildhood time-lagged psychical development. The study of the state of the simpato adrenal system of junior schoolboys is first conducted time-lagged psychical development.

Key words: mobile games, physical education, junior schoolboy's time-lagged psychical development.

13. Марченко С. І.

Умови ефективного розвитку рухових здібностей у школярів молодших класів засобами рухливих ігор : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Марченко Світлана Іванівна ; Харків. держ. акад. фіз. культури. – Харків, 2008. – 20 с.

Анотація. Виявлено найбільш сприятливі періоди розвитку рухових здібностей під впливом рухливих ігор, розроблено, теоретично обґрунтовано та апробовано варіанти рухових режимів ігрового характеру, що впливають на розвиток рухових здібностей учнів 2–4 класів. Удосконалена методика

застосування рухливих ігор у фізичному вихованні школярів молодших класів.

Ключові слова: рухові здібності, школярі молодших класів, рухливі ігри.

Аннотація. Изучены проблемы совершенствования системы двигательной подготовки учеников младшего школьного возраста.

Ключевые слова: двигательные способности, школьники младших классов, подвижные игры.

Annotation. The problems of perfection of the system of motive preparation of students of schoolboys of junior classes.

Key words: motive capabilities, schoolboys of junior classes, mobile games.

14. Павлова Т. В.

Комплексна оцінка здібностей дітей при відборі в ігрові види спорту на етапі початкової підготовки : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Павлова Тетяна Віталіївна ; Держ. наук.-дослід. ін-т фіз. культури. – Київ, 2011. – 18 с.

Анотація. Уперше подано теоретичну концепцію структури загальної спортивної обдарованості, що ґрунтується на сучасних вимогах тренувального процесу й змагальної діяльності; уперше визначено основні здібності, що становлять структуру обдарованості представників ігрових видів спорту; уперше вивчено інформативну значущість здібностей дітей та основні фактори, що складають вікову структуру загальної спортивної та ігрової обдарованості у відборі на етапі початкової підготовки; уперше розроблено комплексне оцінювання здібностей і обдарованості дітей молодшого шкільного віку для відбору в ігрові види спорту на етапі початкової підготовки.

Ключові слова: здібності, обдарованість, загальна спортивна обдарованість, ігрова обдарованість, компоненти рухової структури, ігрові види спорту, мікромоделі ігрової діяльності.

Аннотація. В диссертационной работе рассмотрена проблема, связанная с поиском более конструктивных и информативных подходов к процессу отбора одаренных детей для занятий игровыми видами спорта. Проведен теоретический анализ, который позволяет утверждать, что в структуре спортивной одаренности, которая должна учитываться при спортивном отборе, необходимо выделять общую спортивную одаренность, характерную для всех видов спорта, и специальную, присущую конкретному виду спорта.

Ключевые слова: задатки, одаренность, способности, общая спортивная одаренность, игровая одаренность, компоненты двигательной структуры, игровые виды спорта, микромоделі игровой деятельности.

Annotation. Correlation and factor analysis showed that in the process of sports selection in the gaming sports at the initial training, along with an estimate of the overall athletic talent is recommended to evaluate the results of the microcosm of play that are based on such abilities as spatial co-ordination,

muscular sensitivity, immunity accuracy throwing motions and coordinated movements. The results of theoretical and experimental studies allow to recommend the sports practice, regardless of sport, especially at the initial training, to assess the overall athletic talent, which ensures the successful training and competitive activity. With regard to special sporting talent, particularly gaming, on the basis of theoretical analysis have been summarized characteristics that are inherent to the representatives of team sports. Identify the components of- the overall athletic talent was determined by 21 indicators, and the game - for 17 tests - Micromodel characterizing the basis of play. In accordance with the comparative analysis of information value and interpreted factors were developed comprehensive scorecards (± 25) to determine the overall athletic talent and the main components of the motor structure of the game selecting gifts for children seven to nine years in the early stage of preparation to play sports with the differentiation in the evaluation of the high, medium and low.

Key words: deposit, gifts, abilities, the general athletic gifts, playing gifts, components of the motor structure, playing sports, micromodels of playing activity.

15. Помещикова І. П.

Зміни рухової підготовленості та просторової орієнтації учнів із фізичними вадами під впливом вправ та ігор з м'ячем : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : [спец.] 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / Помещикова Ірина Петрівна ; Харків. держ. акад. фіз.. культури. – Харків, 2010. – 22 с.

Анотація. Уперше доведено ефективність використання системи спеціально підібраних вправ та ігор з м'ячем для поліпшення рухової підготовленості, просторової орієнтації, вестибулярної стійкості та точності рухів учнів із вадами ОРА. Визначено, теоретично обґрунтовано й апробовано на практиці систему застосування вправ та ігор з м'ячем, що дало можливість розробити конкретні рекомендації викладачам та учням спеціального навчального закладу.

Ключові слова: рухова підготовка, учні з фізичними вадами, вправи та ігри з м'ячем.

Аннотация. Исследовано совершенствование процесса физического воспитания в специализированных учебных заведениях учащихся с нарушениями опорно-двигательного аппарата, с целью повышения уровня их двигательной подготовленности и пространственной ориентации путем использования специально направленных упражнений и игр с мячом.

Ключевые слова: двигательная подготовка, учащиеся с нарушениями опорно-двигательного аппарата, упражнения и игры с мячом.

Annotation. Perfection of process of physical education is investigational in the specialized educational establishments of student with violations of locomotorium, with the purpose of increase of level of their motive preparedness and spatial orientation by the use of the specially directed exercises and games with a ball.

Key words: motive preparation, student with violations of locomotorium, exercises and games with a ball.

16. Рубаш Карел.

Подвижные игры как средство повышения скорости бега мальчиков 9–11 лет : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки (включая методику лечебной физкультуры)” / Рубаш Карел ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1984. – 20 с.

Аннотация. Выявлена оптимальная структура комплекса подвижных игр для повышения скорости бега у мальчиков 9–11 лет при обеспечении задач всесторонней физической подготовки начинающих легкоатлетов (с преобладанием подвижных игр скоростно-силовой направленности). Впервые предложено включать в уроки физкультуры 5-х классов комплексы подвижных игр в объеме 25% от общего времени занятия, что позволило достоверно повысить уровень всесторонней физической подготовленности, прежде всего скорости бега. Определены критерии отбора применения подвижных игр по эффективности их воздействия. Обосновано, что подвижные игры необходимо группировать по их преимущественному влиянию на развитие одного из основных физических качеств.

Ключевые слова: подвижные игры, комплекс, мальчики 9–11 лет, урок физической культуры.

Анотація. Виявлена оптимальна структура комплексу рухливих ігор для підвищення швидкості бігу у хлопчиків 9–11 років при забезпеченні завдань всебічної фізичної підготовки початкуючих легкоатлетів (з переважанням рухливих ігор швидко-силової спрямованості). Визначені критерії відбору використання рухливих ігор за ефективністю їх дії. Обґрунтовано, що рухливі ігри необхідно групувати за їх впливом на розвиток одного з основних фізичних якостей.

Ключові слова: рухливі ігри, комплекс, хлопчики 9–11 років, урок фізичної культури.

Annotation. The optimum structure of complex of mobile games is exposed for a rev-up at run for boys 9–11 years at providing of tasks of comprehensive physical preparation of beginnings athletes (with predominance of mobile games of speed-power orientation). It is first suggested to plug in the lessons of physical education of 5th classes the complexes of mobile games in a volume 25% from general time of employment, that allowed for certain to promote the level of comprehensive physical preparedness, foremost speeds at run. The criteria of selection of application of mobile games are certain on efficiency of their influence. It is grounded, that mobile games must be grouped on their primary influence on one development of basic physical qualities.

Key words: mobile games, complex, boys 9–11 years, lesson of physical culture.

17. Руссу К. Я.

Метод использования подвижных игр в удлиненных переменах учащихся 1-4 классов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Руссу Константин Яковлевич ; Белорус. гос. акад. физ. воспитания. – Минск, 1992. – 23 с.

Аннотация. Впервые научно обоснована целесообразность и эффективность целенаправленного использования подвижных игр в удлиненных переменах как фактор повышения умственной работоспособности учащихся начальных классов. Экспериментально обоснованы оптимальные варианты проведения таких перемен с учетом возраста детей. Научно обоснована роль нормированной двигательной активности в повышении умственной работоспособности человека.

Ключевые слова: подвижные игры, учащиеся, двигательная активность.

Анотація. Уперше науково обґрунтована доцільність і ефективність цілеспрямованого використання рухливих ігор в подовжених перервах як чинник підвищення розумової працездатності учнів початкових класів. Експериментально обґрунтовані оптимальні варіанти проведення таких перерв з урахуванням віку дітей. Науково обґрунтована роль нормованої рухової активності в підвищенні розумової працездатності людини.

Ключові слова: рухливі ігри, учні, рухова активність.

Annotation. First expedience and efficiency of the purposeful use of mobile games is scientifically grounded in the extended changes as a factor of increase of mental capacity of student initial classes. The optimum variants of leadthrough of such changes are experimentally grounded taking into account age of children. The role of the rationed motive activity is scientifically grounded in the increase of mental capacity of man.

Key words: mobile games, student, motive activity.

18. Стародубцев А. А.

Народные физические упражнения и игры адыгов в XIX и начале XX века : автореф. дис. ... канд. пед. наук / А. А. Стародубцев ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1961. – 15 с.

Аннотация. Изложены правила проведения соревнований по этим видам игр.

Ключевые слова: народные физические упражнения, виды, правила соревнований.

Анотація. Викладені правила проведення змагань цими видами ігор.

Ключові слова: народні фізичні вправи, види, правила змагань.

Annotation. The rules of leadthrough of competitions are expounded on these types of games.

Key words: folk physical exercises, kinds, rules of competitions.

19. Трофимова Л. П.

Исследование применения подвижных игр в занятиях групп здоровья : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.734 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Л. П. Трофимова ; ТГУ. – Тарту, 1969. – 20 с.

Аннотация. Разработана методика урока, насыщенного подвижными играми для людей среднего возраста. Выявлено влияние уроков игрового типа на занимающихся – их физическое развитие, а также ряд психических функций.

Ключевые слова: подвижные игры, группы здоровья, средний возраст.

Анотація. Розроблена методика уроку, насиченого рухливими іграми для людей середнього віку. Виявлений вплив уроків ігрового типу на тих, що займаються – їх фізичний розвиток, а також ряд психічних функцій.

Ключові слова: рухливі ігри, групи здоров'я, середній вік.

Annotation. The method of lesson, saturated mobile games for the people of middle age is developed. Influence of lessons of playing type is exposed on gettings busy is their physical development, and also row of psychical functions.

Key words: mobile games, groups of health, middle age.

20. Шылманов П. Ш.

Методика повышения эффективности подготовки учащихся сельских школ по первой ступени комплекса ГТО с использованием национальных подвижных игр : автореф. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Шылманов Пердебай Шылманович ; ВНИИФК. – Москва, 1982. – 24 с.

Аннотация. Впервые проведен анализ и систематизация национальных подвижных игр Каракалпакской АССР, уточнены и регламентированы их правила.

Ключевые слова: подготовка, эффективность, учащиеся сельских школ, национальные подвижные игры.

Анотація. Уперше проаналізовані і систематизовані національні рухливі ігри Каракалпацької АССР, уточнені і регламентовані їх правила.

Ключові слова: підготовка, ефективність, учні сільських шкіл, національні рухливі ігри.

Annotation. An analysis and systematization of national mobile games of Kara-kalpak ASSR is first conducted, specified and regulated their rules.

Key words: preparation, efficiency, student rural schools, national mobile games.

Автореферати дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук:

21. Айрапетьянц Л. Р.

Педагогические основы планирования и контроля соревновательной и тренировочной деятельности в спортивных играх : автореф. дис. ... д-ра пед.

наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Айрапетьянц Леонид Робертович ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1992. – 41 с.

Аннотация. Обосновано содержание взаимосвязи основных положений общей теории спорта, общей теории спортивных игр, частных теорий и методик подготовки спортсменов в конкретных играх, в теоретических разделах игр (стратегии, тактики, техники).

Ключевые слова: соревновательная, тренировочная деятельность, спортивные игры, общая теория.

Анотація. Обґрунтований взаємозв'язок основних положень загальної теорії спорту, загальної теорії спортивних ігор, теорій і методик підготовки спортсменів в конкретних іграх, в теоретичних розділах ігор (стратегії, тактики, техніки).

Ключові слова: змагальна діяльність, тренувальної, спортивні ігри, загальна теорія.

Annotation. Maintenance of intercommunication of substantive provisions of general theory of sport is grounded, general sporting game theory, private theories and methods of preparation of sportsmen in concrete games, in the theoretical sections of games (strategies, tacticians, techniques).

Key words: competition, training activity, sporting games, general theory.

22. Анаркулов Х. Ф.

Кыргызские народные подвижные игры, физические упражнения и современность : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” ; [спец.] 13.00.01 „Теория и история педагогики” / Анаркулов Хабибулла Файзуллаевич ; ГЦОЛИФК. – Москва, 1993. – 38 с.

Аннотация. Обоснована целостная система педагогических способов и средств воспитания, основанная на национальных традициях в их органической связи с ведущими тенденциями современного физического воспитания.

Ключевые слова: народные подвижные игры, физические упражнения, система педагогического воспитания.

Анотація. Обґрунтована цілісна система педагогічних способів і засобів виховання, заснована на національних традиціях в їх органічному зв'язку з сучасними тенденціями фізичного виховання.

Ключові слова: народні рухливі ігри, фізичні вправи, система педагогічного виховання.

Annotation. The integral system of pedagogical methods and facilities of education is grounded, based on national traditions in their organic connection with the leading tendencies of modern physical education.

Key words: folk mobile games, physical exercises, system of pedagogical education.

23. Дорошенко Е. Ю.

Теоретико-методичні основи управління техніко-тактичною діяльністю в командних спортивних іграх : автореф. дис. ... д-ра наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Дорошенко Едуард Юрійович ; Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – Київ, 2014. – 44 с.

Анотація. Дисертація присвячена актуальній проблемі – удосконаленню техніко-тактичної діяльності в командних спортивних іграх шляхом формування системи знань, що розглядає навчально-тренувальну і змагальну діяльність в їх органічному взаємозв'язку, її практичну реалізацію на якісно новому рівні на засадах загальної теорії підготовки спортсменів для оптимізації. Досліджено структуру техніко-тактичної діяльності в командних спортивних іграх, що дозволило визначити основні критерії та принципи її управління. Визначено основні складові системи управління техніко-тактичною діяльністю в командних спортивних іграх і передумови ефективного застосування техніко-тактичних дій висококваліфікованих спортсменів у змагальній практиці; обґрунтовано і розроблено зміст змагальних мікроциклів підготовки з урахуванням специфічних чинників: спрямованості занять, обсягу та інтенсивності навантажень, ігрового амплуа та тривалості змагального процесу, співвідношень індивідуальних, групових і командних техніко-тактичних дій в процесі підготовки. Обґрунтована і експериментально перевірена ефективність педагогічної технології управління техніко-тактичною діяльністю в командних спортивних іграх на основі використання модельних характеристик висококваліфікованих спортсменів у навчально-тренувальному та змагальному процесах, модифікованих способів оцінки та аналізу техніко-тактичних дій, контролю та корекції техніко-тактичних дій у підвідних і змагальних мікроциклах. Сформована цілісна система знань про управління техніко-тактичною діяльністю в командних спортивних іграх (на матеріалі досліджень висококваліфікованих спортсменів).

Ключові слова: управління, підготовка, змагальний процес, спортивні ігри, висококваліфіковані спортсмени, техніка, тактика, діяльність, модельні характеристики, оцінка, контроль, корекція, педагогічна технологія.

Аннотация. Диссертация посвящена актуальной проблеме – совершенствованию технико-тактической деятельности в командных спортивных играх путем формирования системы знаний, которая рассматривает учебно-тренировочную и соревновательную деятельность в их органической взаимосвязи, ее практическую реализацию на качественно новом уровне на основах общей теории подготовки спортсменов. Исследована структура технико-тактической деятельности в командных спортивных играх, что позволило определить основные критерии и принципы ее управления. Определены основные составляющие системы управления технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх и предпосылки эффективного применения технико-тактических действий высококвалифицированных спортсменов в соревновательной

практике; обоснованы и разработаны содержание соревновательных микроциклов подготовки с учетом специфических факторов: направленности занятий, объема и интенсивности нагрузок, игрового амплуа и продолжительности соревновательного процесса, соотношений индивидуальных, групповых и командных технико-тактических действий в процессе подготовки. Разработан алгоритм педагогического анализа показателей технико-тактической деятельности в командных спортивных играх, который включает следующие составляющие: алгоритм педагогического анализа; программы подготовки высококвалифицированных спортсменов в подводящих и соревновательных микроциклах с различной направленностью; оперативный, текущий и этапный контроль показателей технико-тактической деятельности в учебно-тренировочном и соревновательном процессах; способы, средства коррекции и совершенствования технико-тактических действий высококвалифицированных спортсменов различного амплуа; практическая реализация индивидуального технико-тактического потенциала, групповых и командных технико-тактических взаимодействий. Модифицированы способы оценки уровня технико-тактического мастерства в баскетболе и волейболе на основании принципиально отличной трактовки факторов времени, проведенного спортсменом в соревновательном процессе, оценки индивидуального вклада спортсмена в общекомандный результат и особенностями, обусловленными соревновательной деятельностью и амплуа спортсменов. Показаны возможности использования показателей технико-тактической деятельности сильнейших спортсменов определенного амплуа в качестве индивидуальной модели для определения оптимальной направленности тренировочных воздействий. Обоснована и экспериментально проверена эффективность педагогической технологии управления технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх на основе использования модельных характеристик высококвалифицированных спортсменов в учебно-тренировочном и соревновательном процессах, модифицированных способов оценки и анализа технико-тактических действий, контроля и коррекции технико-тактических действий в подводящих и соревновательных микроциклах. Сформирована целостная система знаний об управлении технико-тактической деятельностью в командных спортивных играх (на материале исследований высококвалифицированных спортсменов).

Ключевые слова: управление, подготовка, соревновательный процесс, спортивные игры, высококвалифицированные спортсмены, техника, тактика, деятельность, модельные характеристики, оценка, контроль, коррекция, педагогическая технология.

Annotation. The thesis is devoted to the actual problem – improving the technical and tactical activities in team sports games by forming a knowledge system that treats for training and competitive activity in their symbiotic relationship, its practical implementation on a new level on the basis of the general theory of training athletes. Investigate the structure of technical and tactical

activities in team sports games, which allowed identifying the main criteria and principles of its management. The main components of the control system of technical and tactical activities in team sports and games, and a prerequisite for effective application of technical and tactical actions of elite athletes in competitive practices; substantiated and developed content competitive microcycle training tailored to the specific factors: the orientation sessions, the volume and intensity of loads, game role and the duration of the competitive process, relations improve individual, group and team technical and tactical actions in preparation. Substantiated and experimentally verified the effectiveness of educational technology management of technical and tactical activities in team sports games based on the use of modeling characteristics of elite athletes, modified methods of assessment and analysis of the technical and tactical actions, monitoring and correction of technical and tactical actions in competitive microcycle. Formed an integral system of knowledge management of technical and tactical activities in team sports games (based on studies of elite athletes).

Key words: management, training, competitive process, racing game, skilled athletes, equipment, tactics, activities, model characteristics, evaluation, control, correction, educational technology.

24. Єрмаков С. С.

Навчання техніці ударних рухів у спортивних іграх на основі їх комп'ютерних моделей та нових тренажерних пристроїв : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Єрмаков Сергій Сидорович ; Укр. держ. ун-т фіз. виховання і спорту. – Київ, 1997. – 46 с.

Анотація. Вивчені особливості побудови робочих поз спортсмена в ударних рухах спортивних ігор, руху його біоланок, взаємодії біоланцюга з м'ячем і переміщень по ігровому майданчику; технологія комп'ютерної імітації ударних рухів у спортивних іграх, різновиди та принципи побудови біомеханіко-математичних моделей ударних рухів у спортивних іграх; варіанти використання і конструктивного виконання тренажерів та засобів оперативної інформації в навчанні техніці ударних рухів і на цій основі розроблені нові, більш ефективні технічні пристрої. Досліджені математичні і комп'ютерні моделі (у тому числі індивідуальні та імітаційні) з метою визначення оптимальних біомеханічних характеристик руху. Розроблені теоретичні і методологічні основи навчання техніці ударних рухів у спортивних іграх з використанням комп'ютерних моделей та тренажерних пристроїв.

Ключові слова: спортивні ігри, техніка ударних рухів, тренажери, комп'ютерні моделі.

Аннотація. Разработана рациональная методика обучения технике ударных движений индивидуальной направленности, что позволило значительно повысить эффективность тренировочного процесса.

Ключевые слова: спортивные игры, техника ударных движений, тренажеры, компьютерные модели.

Annotation. The rational method of teaching the technique of shock motions of individual orientation is developed, that allowed considerably to promote efficiency of training process.

Key words: sporting games, technique of shock motions, trainers, computer models.

25. Костюков В. В.

Теория и методика использования спортивных игр при организации физической активности людей разного возраста : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания, спортивной тренировки и оздоровительной физической культуры” / Костюков Владимир Васильевич ; РГАФК. – Москва, 1993. – 48 с.

Аннотация. Разработаны и углублены теоретические основы использования спортивных игр при организации физической активности человека на разных этапах его индивидуальной эволюции, базирующихся на учете мотивов и потребностей в занятиях. Комплексно изучены работоспособность и состояние здоровья во взаимосвязи с возрастом, физическими кондициями, двигательной активностью. Впервые на материале спортивных игр осуществлена детализация принципа соответствия характера двигательной активности человека ритму возрастного развития его физического потенциала. Разработаны научные теоретико-методические положения формы организации физической активности людей разного возраста с привлечением возможностей спортивных игр.

Ключевые слова: спортивные игры, физическая активность, работоспособность, состояние здоровья.

Анотація. Розроблені і поглиблені теоретичні основи використання спортивних ігор в організації фізичної активності людини на різних етапах її індивідуальної еволюції, мотивів, що базуються на обліку і потреб в заняттях. Комплексно вивчені працездатність і стан здоров'я у взаємозв'язку з віком, фізичними кондиціями, руховою активністю. Уперше на матеріалі спортивних ігор здійснена деталізація принципу відповідності характеру рухової активності людини ритму вікового розвитку її фізичного потенціалу. Розроблені наукові теоретико-методичні положення форми організації фізичної активності людей різного віку із залученням можливостей спортивних ігор.

Ключові слова: спортивні ігри, фізична активність, працездатність, стан здоров'я.

Annotation. Developed and deep theoretical bases of the use of sporting games during organization of physical activity of man on the different stages of his individual evolution, being based on an account reasons and requirements in employments. A capacity and state of health is complex studied in intercommunication with age, physical standards, motive activity. First on material of sporting games working out in detail of principle of accordance of character motive activity of man is carried out to the rhythm of age-dependent development of his physical potential. Scientific theoretical-methodical positions of form of

organization of physical activity of people of different age are developed with bringing in of possibilities of sporting games.

Key words: sporting games, physical activity, capacity, state of health.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Агаев Г. Г.	1
Айрапетьянц Л. Р.	21
Анаркулов Х. Ф.	22
Байрамкулов Х. К.	2
Батлуни Н. Т.	3
Вольчинський А. Я.	4
Гусарова О. А.	5
Дорошенко Е. Ю.	23
Єрмаков С. С.	24
Жихарева О. И.	6
Іващенко О. О.	7
Казиев М. Х.	8
Кахидзе Г. Г.	9
Колосков В. И.	10
Костюков В. В.	25
Куприна Н. К.	11
Лесько О. М.	12
Марченко С. І.	13
Павлова Т. В.	14
Помещикова І. П.	15
Рубаш Карел.	16
Руссу К. Я.	17
Стародубцев А. А.	18
Трофимова Л. П.	19
Шылманов П. Ш.	20

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

ІГРИ

Анотований трьома мовами
бібліографічний покажчик
авторефератів дисертацій галузі фізичної культури та спорту

Укладач – Ірина Свістельник